

Strategie prevence školy na roky 2021 – 2025

Základní škola a mateřská škola Štěpánkovice, příspěvková organizace

ředitel školy: Mgr. Michael Pavlásek

Zahradní 408 / 10
747 28 Štěpánkovice
tel.: 553 675 129
E-mail: info@zsstepankovice.cz

zřizovatel školy: Obec Štěpánkovice, Slezská 520/13
747 28 Štěpánkovice
tel: 553 675 122
E-mail: obec@stepankovice.cz

Obsah:

- 1. Úvod**
- 2. Základní údaje o škole**
- 3. Charakteristika školy**
- 4. Preventivní tým školy**
- 5. Specifická a nespecifická prevence**
 - 5. 1. Specifická primární prevence**
 - 5. 2. Nespecifická primární prevence**
 - 5. 3. Metody prevence**
 - 5. 4. Formy prevence**
 - 5. 5. Zásady prevence**
 - 5. 6. Okruhy prevence**
- 6. Cíle primární prevence školy**
 - 6. 1. Dlouhodobé cíle**
 - 6. 2. Střednědobé cíle**
 - 6. 3. Krátkodobé cíle**
 - 6. 4. Rozvoj klíčových kompetencí**
 - 6. 5. Součásti preventivní strategie školy**
- 7. Spolupracující organizace**
- 8. Platná legislativa**
- 9. Hodnocení**

1. Úvod

Strategie prevence školy je souborem sociálních, výchovných a preventivních opatření směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, odhalování již možných forem rizikového chování a pomáhající řešit důsledky rizikového chování. Strategie prevence školy je součástí školního vzdělávacího programu a je východiskem pro tvorbu ročního plánu primární prevence.

2. Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP Základní škola a mateřská škola Štěpánkovice
Zahradní 408 / 10, 747 28 Štěpánkovice

Jméno a příjmení ředitele Mgr. Michael Pavlásek

Telefon na ředitele 553 609 956

E-mail na ředitele pavlasek@zsstepankovice.cz

Jméno a příjmení metodika prevence Mgr. Martin Večerek

E-mail vecerek@zsstepankovice.cz

Jméno a příjmení výchovné poradkyně Mgr. Kamila Fialová

E-mail na ředitele fialova@zsstepankovice.cz

3. Charakteristika školy

Základní škola se nachází ve vesnici Štěpánkovice v okrese Opava. Jedná se o úplnou vesnickou, pavilónovou školu s 1. až 9. postupným ročníkem, disponující bezbariérovou úpravou s výtahem pro pohyb žáků a osob mezi jednotlivými patry. Máme dobré zkušenosti

s integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola je situována v klidném prostředí s dobrou dopravní dostupností, obklopena zelení mimo hlavní silnici. Kapacita školy je 414 žáků. Pro výchovně-vzdělávací činnost máme k dispozici nejen kmenové třídy, ale též venkovní učebnu, odborné učebny pro výuku hudební výchovy, výtvarné výchovy, chemie, fyziky, přírodopisu, výpočetní techniky a jazyků. Součástí školy jsou také dílny (včetně keramické), cvičná kuchyň, dvě tělocvičny o celkové ploše 430 m², prostory pro školní družinu a školní kuchyň s jídelnou. K areálu školy patří rovněž atrium a školní multifunkční hřiště. V budově školy se nachází veřejná knihovna a fitness centrum s cvičebním sálem, posilovnou a saunou, jejichž služeb hojně využívají jak občané, tak i naši žáci a učitelé. Areál školy je komunitním centrem obce, který nabízí sportovní, kulturní a vzdělávací zázemí pro odpolední, večerní a víkendové aktivity mnoha obecních spolků a partnerů školy.

Díky finančním zdrojům ze státního rozpočtu, provozního rozpočtu tvořenou z příspěvku zřizovatele, financí z účastí v mnoha projektech ať již vyhlášených MŠMT, KÚ MSK nebo jinými subjekty, jsme rozšířili vybavení učeben o moderní interaktivní a audiovizuální techniku, zmodernizovali jsme zázemí žáků i pedagogů, upravili jsme prostory školy pro hendikepované žáky, a zajistili jsme další vzdělávání našich pedagogických pracovníků. Zároveň zkvalitňujeme výuku používáním moderních technologií a digitálních výukových materiálů, včetně realizace distanční výuky.

Snažíme se o úzkou spolupráci s rodiči, nacházíme společnou cestu především v realizaci školních akcí a zapojení rodičů do života školy. Všichni pracovníci se snaží o vytváření příznivého klimatu ve škole na základě otevřenosti a partnerství v komunikaci, úcty, tolerance, uznání, empatie a spolupráce.

4. Preventivní tým školy

ředitel školy: Mgr. Michael Pavlásek

školní metodik prevence: Mgr. Martin Večerek

výchovná poradkyně: Mgr. Kamila Fialová

školní metodik prevence

- podílí se na tvorbě strategie primární prevence školy a na její realizaci
- vytváří minimální preventivní program školy a zajišťuje jeho realizaci, kontrolu a evaluaci
- navrhuje opatření k včasnému odhalování varovných signálů v oblasti sociálně nežádoucího a rizikového chování
- realizuje a koordinuje aktivity školy zaměřené na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužití, zneužívání sektami, rasismu, xenofobie, kriminálního chování, sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování
- sleduje a aktivně mapuje klima školy i jednotlivých třídních skupin
- spolupracuje s externími organizacemi v oblasti primární prevence
- zajišťuje dokumentaci související s veškerými činnostmi školy v oblasti primární prevence
- zajišťuje a předává odborné informace o problematice rizikového chování
- vyhodnocuje realizaci a efektivitu minimálního preventivního programu a provádí analýzu potřeb pro další období
- vyhodnocuje dotazníkové šetření klimatu školy

- spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd

výchovný poradce

- zabývá se řešením výchovných problémů žáků a realizuje konzultace se zákonnými zástupci žáků při výchovných problémech
- spolupracuje se školním metodikem prevence při sledování záškoláctví, zneužívání návykových látek a ostatních sociálně patologických jevů
- spolupracuje s externími odbornými pracovišti – OSPOD, úřad práce, odbor sociální péče, poradenskými zařízeními, zdravotními a dalšími institucemi
- pomáhá při řešení konfliktních situací ve škole (rodiče-učitel, učitel-žák, žák-žák)
- zajišťuje veškeré kroky v oblasti výchovného poradenství
- zajišťuje kariérové poradenství včetně konzultací nad přihláškami na SŠ
- navrhuje výchovná opatření, navrhuje svolání výchovné komise
- podílí se na realizaci minimální preventivního programu
- sleduje klima školy i jednotlivých třídních skupin a aktivně mapuje - vyhledává signály případného sociálně nežádoucího nebo rizikového chování
- poskytuje metodické vedení v situaci řešení výskytu sociálně nežádoucího nebo rizikového chování

ředitel školy

- sleduje efektivitu strategie primární prevence školy
- sleduje situaci v kontextu celé školy a provádí v tomto smyslu i žádoucí opatření
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů a vyučujících

třídní učitelé

- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhuje opatření
- třídní učitel je v kontaktu se zákonnými zástupci žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, e-mailu, webových stránek školy, osobních setkání a dalších možností komunikace
- spolupracují na realizaci preventivních aktivit
- sledují případný výskyt rizikového chování žáků, spolupracují se školním metodikem prevence a výchovnou poradkyní

pedagogové a vychovatelé

- spolupracují na realizaci preventivních aktivit
- v rámci výuky se pedagogové věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních a komunikativních dovedností, a to v souladu se školním vzdělávacím programem

odborné instituce

- spolupracují na realizaci preventivních aktivit

volnočasové, sportovní a kulturní organizace

- spolupracují na volnočasových aktivitách

5. Specifická a nespecifická prevence

5. 1. Specifická primární prevence

Aktivitty a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o *všeobecnou prevenci*, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika, *selektivní prevenci*, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování, *indikovanou prevenci*, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

5. 2. Nespecifická primární prevence

Veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

5. 3. Metody prevence

- interaktivní techniky
- preference sebezkušenostních forem
- prožitkové aktivity
- dotazníková metoda

5. 4. Formy prevence

- **Projektové vyučování** (na úrovni třídy nebo skupin je vytvářen společný projekt k danému tématu)
- **Prožitkové formy vyučování** (prožitkové učení je nejlépe přijímaným a také nejefektivnějším způsobem učení pro žáky, je založeno na možnosti aktivní účasti v modelových situacích, na utváření postojů a názorů v závislosti na osobním prožitku)
- **Kooperativní vyučování s co největší aktivní účastí žáků**, při využití kritického myšlení, samostatné učební práce a svobodné tvůrčí práce žáků (umožňuje přímou zkušenost, komunikaci a kooperaci)
- **Dotazníková forma** v průběhu roku jsou předkládány žákům dotazníky ve třech úrovních, pro 1. třídu, 2. - 5. třídu a 2. stupeň, které šetří aktuální klima třídy
- **Besedy s odborníky** škola spolupracuje s celou řadou institucí
- **Nabídka volnočasových aktivit**
- **Analýza aktuálních potřeb školy**

5. 5. Zásady prevence

- **Flexibilita** – každá práce s třídní skupinou na určité téma současně zahrnuje reflektování aktuálních potřeb konkrétní třídy
- **Provázanost** – jednotlivé části programu jsou vzájemně provázané, tematicky na sebe navazují a doplňují se

- **Sounáležitost** – jednotlivé aktivity absolvuje společně obvykle jedna třída. Pro podporu stmelení a budování sounáležitosti uvnitř třídní skupiny.
- **Aktivní účast** – jednotlivé části programu jsou konstruovány tak, aby žáci byli do průběhu aktivně zapojeni a měli možnost společného prožitku a využití modelu sociálního vlivu, učení.
- **Adekvátnost** – použité metody a techniky jsou vždy voleny s ohledem na věk cílové skupiny, její specifičnost a konkrétní potřeby.

5. 6. Okruhy prevence

- **šikana** – adaptační a reciproční programy, proškolení pedagogů, přednáška pro rodiče, interaktivní hodiny ve výuce
- **záškoláctví** – spolupráce se zákonnými zástupci, důslednost při omlouvání absence, proškolení pedagogů, přednáška pro zákonné zástupce
- **rasismus, xenofobie** – interaktivní hodiny ve výuce, přednášky a besedy pro žáky, pozitivní sociální zkušenost, proškolení pedagogů
- **vandalismus** – důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu, besedy s odborníky, spolupráce s policií, interaktivní hodiny ve výuce
- **drogové závislosti** – přednáška pro rodiče, proškolení pedagogů, besedy s odborníky, interaktivní hodiny v rámci vyučování
- **sex, HIV/AIDS** – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce
- **netolismus** – besedy s odborníky, spolupráce s metodikem ICT, interaktivní hodiny ve výuce, proškolení pedagogů
- **gambling** – interaktivní hodiny ve výuce, proškolení pedagogů
- **náboženský extremismus** – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce, proškolení pedagogů
- **domácí násilí** – proškolení pedagogů, spolupráce s učiteli TV
- **týrání a zneužívání dětí** – proškolení pedagogů
- **ohrožování mravní výchovy mládeže** – proškolení pedagogů
- **poruchy příjmu potravy** – besedy s odborníky, interaktivní hodiny ve výuce, proškolení pedagogů

6. Cíl preventivní strategie školy:

6. 1. Dlouhodobé cíle

- ve spolupráci se zřizovatelem školy a pomocí finančních prostředků z grantových výzev budovat příznivé psychosociální klima a bezpečný prostor ve škole
- pedagogickou činností, skupinovou prací a školními projekty vést žáky k dodržování stanovených pravidel (zejména pravidel školního řádu a slušného chování), podporovat všestranný rozvoj žáků, učit žáky zásadě, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoliv od toho, aby se porušovala (často žáci vidí kolem sebe opak, viz pravidla silničního provozu, pravidla vzájemného soužití mezi lidmi, vulgární a nevhodné vyjadřování i chování)
- pomocí vhodných aktivit vést žáky ke zdravému životnímu stylu, udržovat harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti

do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, tělesná výchova, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity)

- preventivními programy, přednáškami a besedami vést žáky k ochraně zdraví, budování postojů k odmítání alkoholu a omamných psychotropních látek a jedů, vést žáky k obraně proti manipulaci, učit je způsoby odmítání, vést je k odmítání závadových vrstevnických skupin a part
- v rámci školního vzdělávacího programu rozvíjet žáky k vzájemné pomoci a ohleduplnosti, ke správným hodnotám, k občanské a právní odpovědnosti za sebe a svá jednání, učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě (zaměřit se na činnostní učení s využitím v praxi)
- v rámci přípravy volnočasových aktivit vést žáky ke smysluplnému trávení volného času
- vybírat efektivní programy primární prevence, podporovat vlastní aktivitu žáků (kulturní, sportovní akce, soutěže, vystoupení...)

6. 2. Střednědobé cíle

Žáci

- průběžně sledovat, zjišťovat klima třídy a vytipovat žáky s problematickými vztahy (třídní učitelé)
- mít pravidelné třídnické hodiny (třídní učitelé)
- spolupracovat s externími odborníky (školní metodik prevence)
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- zapojit žáky do výzdoby školy (třídní učitelé, učitelé Vv)
- prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, žákem a rodičem

Zákonní zástupci

- získávat rodiče pro spolupráci se školou (třídní učitelé)
- informovat rodiče průběžně o činnosti školy, akcích, dát jim možnost zpětné vazby

Pedagogové

- spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu
- poznatky ze schůzek školního metodika prevence s OMP předávat bezprostředně na pracovních poradách všem vyučujícím (ŠMP)
- spolupráce na projektové výuce

6. 3. Krátkodobé cíle

Žáci

- nabídnout žákům účast v kroužcích a mimoškolních zařízeních pro volný čas dětí
- pravidelně oceňovat pozitivní projevy dětí v různých oborech a oblastech, vyzvednout je na jednání pedagogické rady, třídních schůzkách, prostřednictvím školního rozhlasu (ped. a neped. zaměstnanci školy)
- průběžně doplňovat nástěnky ve vestibulu školy diplomy získanými našimi žáky
- vyzdobit si třídy k Vánocům, Velikonocům, pochválit a vyzvednout snahu i dobré nápady (tř.uč.)
- šetření vztahů ve třídách pomocí dotazníků, jeho vyhodnocení, rozborů se třídou na třídnické hodině (tř.uč.)

Zákonní zástupci

- pořádat pravidelné třídní schůzky nebo konzultace
- seznámit rodiče s webovými stránkami školy
- informovat rodiče o aktuálním dění ve škole a neprodleně komunikovat záležitosti týkající se žáků se zákonnými zástupci prostřednictvím informačního systému školy

6. 4. Rozvoj klíčových kompetencí

- osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- zvyšování sociální kompetence žáka – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomování si důsledku jednání
- posilování komunikačních dovedností - zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- rozvoj dovedností žáka směřujících k odmítání sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistických a multikulturních postojů

Mladší školní věk (6 – 11 let):

Cílem primární prevence je prohlubovat dovednosti jak chránit své zdraví, uvědomovat si nebezpečí a nebezpečím se vyhýbat. Nutností je rozvíjet sociální dovednosti – vztahy v rodině, vrstevnické vztahy, upevňovat postoje a uplatňovat etickou výchovu. Zároveň je cílem předat jednoznačné informace o škodlivosti alkoholu a tabáku včetně vymezení základních pravidel týkajících se užívání těchto látek.

Starší školní věk (12 – 15 let):

Cílem primární prevence ve starším školním věku je rozvoj sociálních dovedností především v navazování zdravých vztahů mimo rodinu, rozvoj schopnosti čelit sociálnímu tlaku, rozvíjet dovednosti rozhodovat se, efektivně řešit konflikty. Zásadní místo v tomto věku má specifická prevence – programy primární prevence zaměřené na všechny okruhy prevence sociálně patologických jevů – pěstovat u žáků právní vědomí, vytvářet povědomí o vzniku závislosti – o nepříznivých zdravotních a sociálních důsledcích spojených s užíváním tabáku, alkoholu a drog.

6. 5. Součásti preventivní strategie školy

Školní vzdělávací program

ŠVP – „Škola – základ života „

Školní řád

Prvky primární prevence jsou zahrnuty ve školním řádu.

Minimální preventivní program

Minimální preventivní program je konkrétní dokument školy krátkodobého charakteru. Vychází z celkové strategie primární prevence školy a určuje vždy pro jeden školní rok konkrétní skladbu, načasování a provázání aktivit v oblasti primární prevence. Obsahem dokumentu je výchozí analýza potřeb školy, průběžné evaluace a závěrečného vyhodnocení kvality a efektivity programu.

Školní program proti šikaně

Konkrétní dokument vycházející z celkové strategie primární prevence školy. Obsahuje detailní popis postupů, které škola uplatňuje v situaci výskytu varovných signálů svědčících o riziku vzniku šikany nebo v situaci výskytu již samotné šikany.

Aktivní účast školního preventivního týmu

Žákům, rodičům/zákonným zástupcům i pedagogickému sboru je k dispozici školní poradenské pracoviště, které sestává z osob: ředitele školy, výchovné poradkyně a školního metodika prevence.

Jedna z hlavních oblastí působnosti ŠPT spočívá v aktivní průběžné spolupráci s třídními učiteli formou konzultací a poradenství, je k dispozici celému pedagogickému sboru formou metodického vedení při řešení výskytu sociálně nežádoucího a rizikového chování nebo formou převzetí řešení, dále zajišťuje informační servis pedagogickému sboru ve věci možností řešení, návodů, postupů a kontaktních informací příslušné sociální sítě a spolupracuje s řadou vnějších institucí zaměřujících se na prevenci sociálně nežádoucího chování ve školním prostředí.

Pedagogický sbor – zejména třídní učitelé

Podpora pedagogického sboru v navazování a udržování dobrých vztahů s rodiči žáků – vztahů založených na vzájemné důvěře a respektu. Podpora rozvoje jednotlivých pedagogických pracovníků v oblasti získávání a rozvoje znalostí a dovedností potřebných pro podávání profesionálního výkonu (další vzdělávání pedagogů). Podpora třídních učitelů v jejich roli formou vzdělávacích akcí zaměřených na management školní třídy.

Žákovské aktivity

Nedílnou součástí celkové strategie primární prevence školy je podpora a pomoc při realizaci aktivit, jejichž původ je u žáků samotných – jde o podporu činnosti školního rozhlasu a jednorázových akcí pořádaných na půdě školy ve spolupráci s žáky – zábavná odpoledne. Škola poskytuje žákům pomoc v podobě možnosti využití prostor školy, zajištění případného pedagogického dozoru, propagace akcí školním rozhlasem apod..

Školní klima

Podstatnou částí celkové strategie primární prevence školy je aktivní práce se školním

klimatem formou průběžného monitorování situace, vyhledáváním varovných signálů svědčících o možných rizicích a návazná opatření ze strany vedení školy směřující k eliminaci jevů narušujících pozitivní klima založené na vzájemném respektu, otevřeném řešení problémů.

7. Spolupracující organizace

Mgr. Lucie Šimečková	Okresní metodik primární prevence
Policie ČR	Beseda o právní odpovědnosti
Mudr. Jiřina Neissnerová	Beseda na gynekologické ambulanci
Mgr. Marie Komárová	Vzdělávání pedagogických pracovníků
Mgr. Kamila Tkáčová	Poruchy příjmu potravy – Slezské Gymnázium Opava
Nebud' oběť	Rizika internetu a komunikačních technologií
PPP Opava	Pedagogicko – psychologické poradenství
SPC Srdce Opava	Pedagogické poradenství
OSPOD Opava	Sociálně – právní poradenství
CVČ Kravař	Nabídka volnočasových aktivit
AŠSK Opava	Sportovní soutěže
SDH Štěpánkovice	Besedy, projektové dny
TJ Sokol Štěpánkovice	Nabídka volnočasových aktivit
Slezská univerzita Opava	Jazykové vzdělávání
Bohemia Troppau	Jazykové vzdělávání
Úřad práce Opava	Profesní zaměření žáků
Československa obec legionářská	Besedy, exkurze
Spolupráce se sdružením slezsko-německých přátel Hlučínska	

8. Platná legislativa:

Při tvorbě Školní preventivní strategie vychází škola z těchto dokumentů v platném znění:

- Zákon č. 65/2017_Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákona č. 561/2004_Sb., školský zákon
- Zákon č. 563/2004_Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 562/2004_Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- Vyhláška č. 72/2005_Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Zákon č. 561/2004_Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 94/1963_Sb., o rodině

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

9. Hodnocení

Školní metodik prevence povede o programu průběžné záznamy a každý rok vyhodnotí plnění preventivního programu školy, s jejichž výsledky bude pravidelně seznamovat vedení školy a ostatní pedagogické pracovníky. Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí, a spolupráce s rodiči, pedagogy a externími organizacemi. Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu. Dotazníky a škály pomohou pomoci objevit případné slepé uličky, selhání nebo nereálné nároky programu, což lze poté napravit vypracováním upravené verze pro další období.

Ve Štěpánkovcích 3. září 2020

Mgr. Martin Večerek
Školní metodik prevence